

ESPOON KAUPUNKI
ESBO STAD

Suomenkielinen perusopetus
Perusopetuksen johtaja

Viranhaltijapäätös
Yleiset asiat

09.06.2026

1 (5)
§ 22/2026
971/12.01.00/2025

Espoon kaupunki, Suomenkielinen perusopetus

Yhdenvertaisuuslain mukainen hyvitys

Viranhaltijapäätös 09.06.2026, Yleiset asiat 22/2026

Asianumero 971/12.01.00/2025

Päätöksen tekijä

Perusopetuksen johtaja Nurmi Juha

Päätös

Päätin hylätä hakijan tekemän vaatimuksen yhdenvertaisuuslain mukaisen hyvityksen maksamisesta.

Päätöksen perustelut

Hakija on omasta puolestaan sekä alaikäisen lapsensa edustajana tehnyt yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle hakemuksen, jossa on vaadittu muun muassa yhdenvertaisuuslain mukaista hyvitystä vakaumukseen perustuvasta syrjinnästä. Selvytyden vuoksi todettakoon, että tällä päätöksellä ratkaistaan yhdenvertaisuuslain mukainen hyvitys yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan ratkaisun YVTLTK/487/2024 osalta. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan ratkaisun YVTLTK/477/2024 osalta tehdään erillinen päätös.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on 15.5.2026 antanut ratkaisun, jossa lautakunta katsoo kaupungin syrjineen hakijaa kohdistamalla häneen välitöntä vakaumukseen perustunutta syrjintää lapsensa koulun kevätjuhlassa vuonna 2024. Lautakunta on hylännyt hakemuksen siltä osin, kun kyse oli toisen koulun vuonna 2024 järjestetystä joulujuhlasta ja muusta menettelystä. Lautakunta on myös hylännyt uhkasakkovaatimuksen. Lisäksi lautakunta on katsonut kaupungin laiminlyöneen yhdenvertaisuuslain 6 §:ssä säädetyn velvollisuuden edistää yhdenvertaisuutta. Lautakunta suositti kaupunkia maksamaan hakijalle 750 euron hyvityksen.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on antanut edellä mainitun suosituksen hyvityksen maksamisesta (yhdenvertaisuuslaki 20 § 3 mom.). Kyseessä ei ole hallintopäätös, joka olisi toimeenpantavissa tai josta voisi

valittaa. Asianosaiset sopivat keskenään hyvityksen suorittamisesta. Jos kaupunki ei maksa hakijalle lautakunnan suosituksen mukaista hyvitystä, voi hakija nostaa hyvityskanteen käräjäoikeudessa. Käräjäoikeudella ei ole velvollisuutta noudattaa lautakunnan hyvityssuositusta.

Hakija on 26.5.2026 toimittanut kaupungille tilinumerot hyvityksen maksamista varten sekä 29.5.2026 pyytänyt vahvistamaan, milloin kaupunki tekee hyvitystä koskevan päätöksen. Hakija on 30.5.2026 toimittanut kaupungille tiedoksi käräjäoikeuteen tekemänsä haastehakemuksen, jossa vaaditaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan suosittaman suuruista hyvitystä.

Yhdenvertaisuuslaki

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä muun ohella vakaumuksen perusteella. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Yhdenvertaisuuslain 23 §:n 1 momentin mukaan syrjinnän tai vastatoimien kohteeksi joutuneella on oikeus saada hyvitys siltä viranomaiselta, työnantajalta, varhaiskasvatuksen järjestäjältä tai palveluntuottajalta, koulutuksen järjestäjältä taikka tavaroiden tai palveluiden tarjoajalta, joka on tämän lain vastaisesti syrjinyt häntä tai kohdistanut häneen vastatoimia.

Yhdenvertaisuuslain 24 §:n mukaan hyvityksen tulee olla oikeudenmukaisessa suhteessa teon vakavuuteen. Teon vakavuutta arvioidaan ottamalla huomioon rikkomuksen laatu, laajuus ja kesto. Hyvitystä määrättäessä on otettava huomioon mahdollinen samasta teosta muun lain nojalla henkilöön kohdistuvan loukkauksen vuoksi tuomittu tai maksettavaksi määrätty korvaus. Hyvitystä voidaan kohtuullistaa tai se voidaan jättää määräämättä, jos hyvitys muodostuisi kohtuuttomaksi ottaen erityisesti huomioon kieltoa rikkoneen pyrkimykset estää tai poistaa menettelyn vaikutukset ja kiellon rikkojan taloudellinen asema.

Kysymyksessä ollut tilanne

Kysymyksessä ollut tilanne on tapahtunut espoolaisen koulun kevätkuuhlassa vuonna 2024. Juhlassa on laulettu Suvivirsi yhteislauluna. Koulun rehtorin selvityksen mukaan juhlan ohjelma oli näytetty kaikille

juhlan alkaessa, ja ohjelmasta kävi ilmi Suvivirren laulaminen. Hakijalla on ollut mahdollisuus poistua juhlasta yhteislaulun ajaksi.

Asian arviointi

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa ratkaisussaan, että suomalaiseen kulttuuriperinteeseen kuuluvan yksittäisen evankelisluterilaiseen uskontoon viittaavan uskonnollisen elementin sisällyttäminen koulun yhteiseen juhlaan kuten kevätjuhlaan ei yksinään synny olettamaa muuhun uskontokuntaan tai mihinkään uskontokuntaan kuulumattomaan henkilöön kohdistuneesta syrjinnästä. Lautakunta toteaa myös, että ratkaisun kohteena olleessa asiassa ei ollut esitetty eikä ole myöskään ilmennyt aihetta arvioida, että kevätjuhla olisi järjestetty tavalla, jossa olisi tosiasiallisesti arvioitava olevan kyse uskonnonharjoittamisesta.

Lautakunta toteaa ratkaisussaan, että Suvivirren laulamisesta ei ole ilmoitettu etukäteen. Mahdollisuutta erityisjärjestelyihin ei ole nimenomaisesti tarjottu myöskään juhlan alussa, kun juhlan ohjelma on ollut esillä. Lisäksi lautakunta kiinnitti huomiota siihen, että Suvivirsi oli sijoitettu ohjelmassa juuri ennen hakijalle merkityksellistä ohjelmaa eli lapsensa peruskoulun päättötodistusten jakoa. Näillä perusteilla lautakunta katsoi, että hakijaa on kohdeltu vakaumuksensa perusteella epäsuotuisammin kuin muita kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa. Asiassa on siten lautakunnan mukaan syntynyt oletettava välittömästi syrjinnästä.

Kasvun ja oppimisen toimiala (jäljempänä toimiala) katsoo, että hakijaa ei ole syrjitty vakaumuksensa perusteella, eikä oletettava välittömästi syrjinnästä ole syntynyt.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt uskonnon ja omantunnon vapautta koulujen tilaisuuksissa mietinnössään vuonna 2014 (PeVM 2/2014 vp). Asiaa on käsitelty perustuslain ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten näkökulmasta. Perustuslakivaliokunnan mielestä perustuslaista tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytännöstä ei johdu vaatimusta poistaa koulun toiminnasta kaikkea uskontoon viittaavia elementtejä sisältävää ainesta. Pitkälle viety uskonnollista alkuperää olevien perinteiden välttäminen ei valiokunnan mielestä myöskään edistä uskonnollista suvaitsevaisuutta.

Perustuslakivaliokunnan mietinnön mukaan juhlatraditiot ovat osa suomalaista kulttuuria, eikä niitä esimerkiksi niihin mahdollisesti sisältyvän yksittäisen virren laulamisen johdosta voida uskonnollisen suvaitsevaisuuden nimissä pitää uskonnon harjoittamiseksi katsottavina tilaisuuksina. Perustuslakivaliokunta on mietinnössään katsonut, että

uskonnollisista tilaisuuksista tulee tiedottaa etukäteen ja samalla huolehtia, että jokaisella on mahdollisuus olla osallistumatta näihin tilaisuuksiin.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen suuri jaosto on krusifiksien esilläoloa italialaisissa kouluissa koskevassa Lautsi ym. v. Italia -tuomiossaan (18.3.2011) katsonut, että krusifiksien esillä oleminen koululuokissa itsessään kuuluu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 9 artiklaa täsmentävän 1. lisäpöytäkirjan 2 artiklan soveltumisalaan (kohdat 63 ja 69).

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on katsonut päätöksessä 2488/4/13, että samoin kuin krusifiksien esilläolon, myös Suvivirren laulamisen koulun päättäjäisjuhlissa on katsottava kuuluvan EIS 1. lisäpöytäkirjan 2 artiklan ja myös perustuslain 11 §:n soveltumisalaan. Päätöksessä todetaan, että vallitsevassa kulttuuriympäristössämme Suvivirren mainittu sisältö ei aiheuta sitä, että koulun päättäjäistilaisuudesta muodostuisi uskonnonvapauden negatiivisen ulottuvuuden kannalta kielletyllä tavalla luonteeltaan uskonnollinen tilaisuus.

Perustuslakivaliokunnan mietinnön sekä eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätöksen mukaisesti koulun juhlassa ei ole kyse uskonnollisesta tilaisuudesta, vaikka niissä laulettaisiin suomalaiseen juhlatraditioon kuuluva yksittäinen virsi. Perustuslakivaliokunnan mietinnön mukaisesti kouluilla on velvollisuus etukäteen ilmoittaa uskonnollisista tilaisuuksista ja samalla huolehtia, että jokaisella on mahdollisuus olla osallistumatta näihin tilaisuuksiin. Opetushallituksen ohjeessa käsitellään koulun yhteisiä juhlia ja niistä ilmoittamista, mutta velvollisuutta etukäteen ilmoittaa koulun yhteisten ei-uskonnollisten tilaisuuksien sisällöstä ei ole toimialan näkemyksen mukaan johdettavissa lainsäädännöstä.

Lisäksi hakija on kertonut yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle tekemässään hakemuksessa käyneensä yli 10 vuoden ajan Espoon kaupungin kanssa keskustelua koulun tilaisuuksista. Suvivirren kuuluminen osaksi kevätjuhlien ohjelmaa ei voida katsoa tulleen hakijalle yllätyksenä, vaikka siitä ei ole nimenomaisesti ennen juhlapäivää tiedotettu. Juhlan ohjelma on ollut myös näkyvillä juhlan alkaessa. Hakijalla on ollut tällöin mahdollisuus tiedustella koulun henkilökunnalta mahdollisuutta erityisjärjestelyihin.

Kokonaisuutena arvioiden toimiala katsoo, että perustetta hyvityksen maksamiselle ei ole. Hyvitysvaatimuksen määrän osalta toimiala toteaa, että se on kohtuuton huomioiden edellä mainitut seikat ja yhdenvertaisuuslain 24 §:n säännökset.

Toimivalta

ESPOON KAUPUNKI
ESBO STAD

Suomenkielinen perusopetus
Perusopetuksen johtaja

Viranhaltijapäätös
Yleiset asiat

09.06.2026

5 (5)
§ 22/2026
971/12.01.00/2025

Suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikön toimintaohje 6 §

Päätöksen valmistelija ja lisätiedot

Nurmi Juha

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelin 09 816 21

Liitteet ja muutoksenhakuohje

- 1 Oikaisuvaatimusohje (kuntalaki) kasvun ja oppimisen ltk

Tiedoksi

Tämä päätös on allekirjoitettu sähköisesti.